

CENTRUM IKO JAARVERSLAG 2022

Centrum Internationale
Kinderontvoering

VOORWOORD

Geachte lezer,

Voor u ligt het jaarverslag 2022, waarin we verantwoording afleggen over hetgeen we in 2022 hebben gedaan. Uit dit jaarverslag over 2022 blijkt dat internationale kinderontvoering door een der ouders steeds vaker voorkomt en helaas een bijna niet meer weg te denken fenomeen in onze samenleving is. In 2021 ging het om 229 ontvoerde kinderen, in 2022 is dit gestegen naar 292 kinderen. Dit betekent dat steeds meer kinderen bij het Centrum IKO worden gemeld, die slachtoffer zijn van kinderontvoering.

Kinderontvoering leidt tot veel spanning, onrust, boosheid en machteloosheid voor alle betrokkenen. Een van de taken van het Centrum IKO is het (proberen te) voorkomen van internationale kinderontvoering, door ouders een preventief mediationtraject aan te bieden bij of na hun scheiding. Grotere aandacht voor het helpen voorkomen van internationale kinderontvoering is uiteraard niet alleen een zaak voor het Centrum IKO. Met onze ketenpartners zoals de CA, de rechtbank en gerechtshof Den Haag, Koninklijke Marechaussee, Raad voor de Kinderbescherming, politie, IKO-advocaten, bijzondere curatoren en de crossborder mediators zoeken we permanent naar mogelijkheden om het kinderleed dat door een scheiding ontstaat niet te laten verergeren door het ontvoeren van een kind door een ouder. Daarnaast brengt dit het kind en zijn achtergebleven ouder in grote onzekerheid over de toekomst en brengt dit het recht op 'family-life' in gevaar.

Het Centrum IKO heeft in de afgelopen jaren de nodige ervaring opgedaan met preventie en herstel van familieverhoudingen. Dat gebeurt veelal in het kader van begeleiding en crossborder mediation. Ook in dit jaarverslag 2022 wordt weer ingegaan op de verscheidene mogelijkheden die (de medewerkers van) het Centrum IKO ten dienste staan om de ouders te helpen om samen tot een oplossing te komen. Daarbij wordt door het Centrum IKO dankbaar gebruik gemaakt van de deskundig getrainde IKO-advocaten en crossborder mediators.

Onze werkzaamheden dragen er aan bij dat ouders en de kinderen in hoog geëscaleerde conflictsituaties een luisterend oor vinden en daarbij een op maat gesneden juridisch advies krijgen. Dat de overheid deze voorziening mogelijk maakt, is noodzakelijk. Afgelopen jaar heeft de toeslagenaffaire laten zien hoe ouders in de problemen kunnen komen als er niet op tijd en niet voldoende naar hen wordt geluisterd.

Naast individuele advisering en begeleiding heeft het Centrum IKO ook een waardevolle bijeenkomst voor achtergebleven ouders georganiseerd. Deze mede-ouderbijeenkomst is voortgekomen vanuit de wens van de achterblijvende ouders en bood ruimte om met elkaar in gesprek te komen en hun ervaringen te delen. De ouders hebben aangegeven dat dit in een

belangrijke behoefte voorziet. Gezegd werd dat het hielp bij de emotionele verwerking, waarbij een ouder aangaf dat het achterblijven voelt als 'rouwen om een kind dat niet is overleden.'

Ouders en anderen die het Centrum met vragen benaderen, zijn meestal niet in staat om een financiële bijdrage te leveren. Het Centrum IKO is daarom volledig afhankelijk van subsidies. Daarom zijn wij het ministerie van Justitie en Veiligheid zeer erkentelijk voor de structurele financiële steun.

Ik hoop dat dit jaarverslag u een goed beeld geeft van het werk dat de geëngageerde medewerkers van het Centrum IKO het afgelopen jaar allemaal hebben verricht.

mr. Coşkun Çörüz,

Directeur Centrum Internationale Kinderontvoering

INHOUDSOPGAVE

Clënten en Zaken Centrum IKO

- 1.1. Algemene uitleg
- 1.2. Totaal aantal zaken en contacten
- 1.3. Preventie advieszaken
- 1.4. Toestemming vertrek zaken
- 1.5. Kinderontvoeringszaken
- 1.6. Internationale omgangszaken
- 1.7. Totaaloverzicht eerstelijns- en tweedelijnszaken

Personeel en ICT

Mediation

Preventie Project Justitie

CLIËNTEN EN ZAKEN CENTRUM IKO

1.1 Algemene uitleg

Centrum IKO heeft verschillende soorten cliënten:

Ouders: Ouders vormen het merendeel van de contacten. Zij nemen contact op met betrekking tot bijvoorbeeld vragen omtrent reisdocumenten voor het reizen met een minderjarige, tot complexe vragen over het wel/geen toestemming geven voor vakantie, (dreigende) internationale kinderontvoering, internationale omgangsregelingen en aanverwante problematiek zoals vertrek/verhuizing naar het buitenland. Zowel een (dreigende) ontvoerende ouder als een (dreigende) achterblijvende ouder kunnen met Centrum IKO contact opnemen.

Professionals: Hierbij gaat het om professionals die te maken krijgen met dergelijke als hiervoor omschreven situaties en meer informatie willen op dit rechtsgebied.

Zoals medewerkers van Jeugdzorg/bescherming, Politie, KMar, IND, advocaten Vluchtelingenwerk, of onderwijsprofessionals.

Familieleden en vrienden/buren: Familieleden of vrienden/buren van ouders nemen contact op met het Centrum IKO als ze bezorgd zijn of om hulp te bieden als een ouder de Nederlandse of Engelse taal niet beheerst. Uitgangspunt is dat Centrum IKO dan kort advies geeft maar vervolgens graag met ouders zelf contact wil hebben om het juiste maatwerk te kunnen bieden.

Centrum IKO heeft zowel telefonisch als via e-mail contact met ouders en professionals. Ouders komen niet bij het Centrum IKO op kantoor.

Centrum IKO hanteert de volgende onderverdeling in zaken:

Eerstelijnszaken. De eerstelijnszaken betreffen vragen van ouders over reisdocumenten of vragen omtrent het toestemming geven voor het reizen met een minderjarige. Zaken waarin een familielid, vrienden, professionals/instanties met Centrum IKO contact opnemen worden in eerste instantie ook als eerstelijnszaak geregistreerd.

Tweedelijnszaken. Met tweedelijnszaken worden bedoeld alle zaken waarin ouders in verband met complexere situaties contact opnemen zoals (dreigende) kinderontvoering, weigeren van toestemming voor vakantie, een internationale verhuizing/vertrek of internationale omgangsregelingen en aanverwante problematiek.

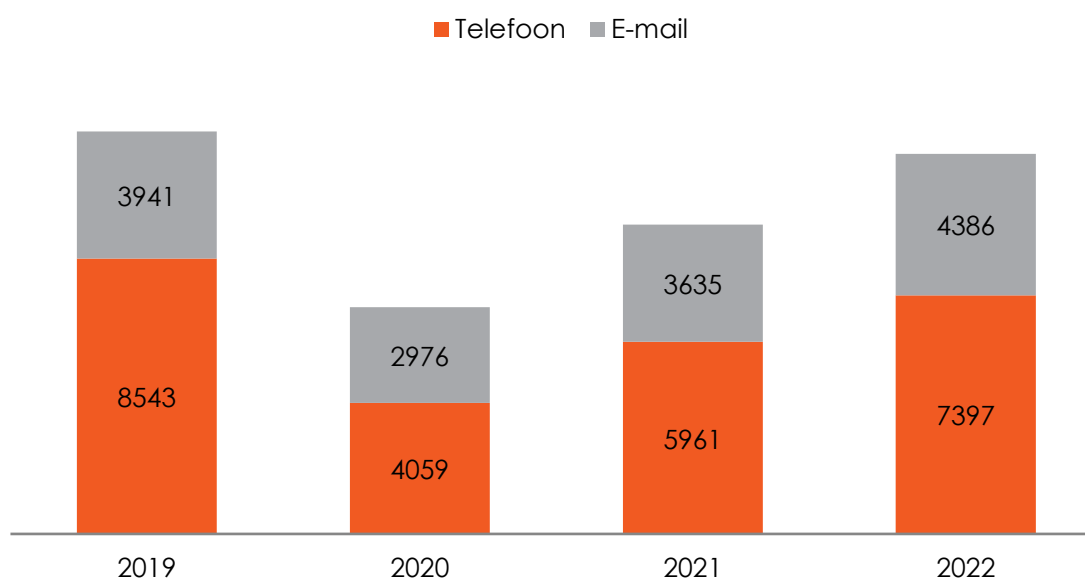
De eerstelijns- en tweedelijnszaken worden per gebied intern onderverdeeld in **subcategorieën** zoals internationale omgangsregelingen, preventie advies zaken, toestemming vakantie en kinderontvoeringszaken. In paragraaf 1.7 staan deze genoemd.

1.2 TOTAAL AANTAL ZAKEN EN CONTACTEN

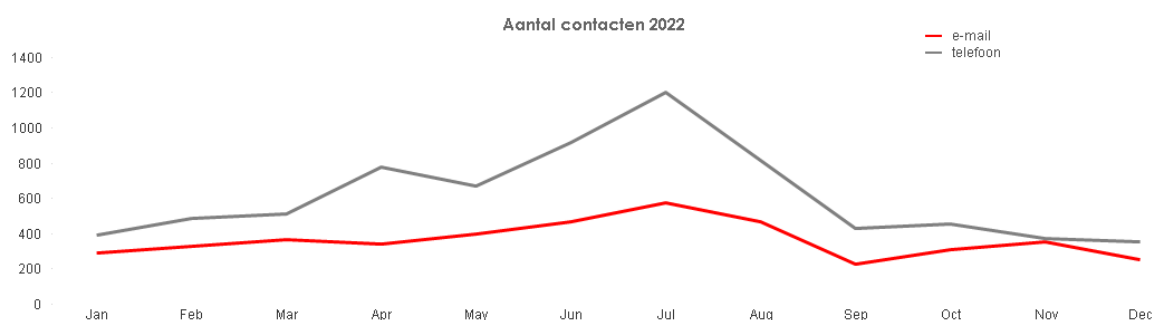
In 2022 zijn er in totaal 5.533 eerstelijnszaken geregistreerd. Dat zijn er 1.102 meer dan in 2021. In 2022 zijn er 630 tweedelijnszaken geopend. Dat zijn er 41 meer dan in 2021. Van deze 630 zaken werden er 395 weer in hetzelfde jaar gesloten, omdat de situatie was opgelost, de ouder voldoende geïnformeerd was of niet meer bereikbaar was. Centrum IKO heeft nog 27 tweedelijnszaken uit de jaren voor 2022 in behandeling. Dit zijn ouders met langdurige problematiek. Verder zijn er 9 zaken uit 2022 meegenomen naar 2023.

In 2021 steeg het aantal contacten die het Centrum IKO heeft met ouders en anderen die advies zoeken. Deze stijging heeft zich in 2022 voortgezet. In 2022 waren er 11.783 contacten. Dit is een toename van 2.187 contacten.

Aantal contacten

Van de totaal 11.783 contacten waren er 7.397 telefonische contacten en 4.386 email-contacten. Van 7.397 telefonische contacten waren 6.066 contacten met ouders en 441 met familieleden. Van de 4.386 e-mails waren 3.708 mailcontacten met ouders en 209 met familieleden. De overige email- en telefooncontacten waren met professionals, instanties en andere betrokkenen.

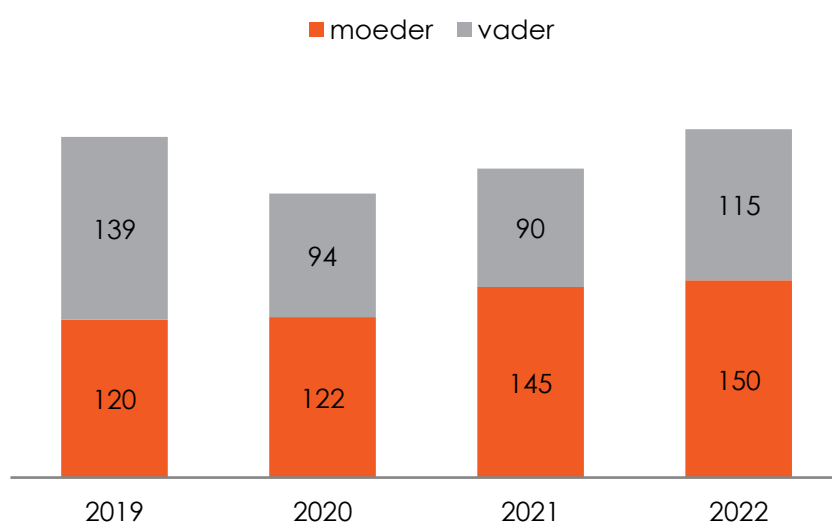

1.3 PREVENTIE ADVIESZAKEN

Voordat een internationale kinderontvoering plaatsvindt, is er vaak een periode van spanning en dreiging in het gezin. Ouders zijn het niet met elkaar eens en komen er samen niet uit. In deze periode kan de kinderontvoering wellicht nog voorkomen worden. Ouders voelen een dreiging van een mogelijke kinderontvoering en zijn daar angstig voor. Veel ouders nemen in deze fase contact op. Centrum IKO voert dan met hen preventie adviesgesprekken om te bekijken wat er gedaan kan worden om een kinderontvoering te voorkomen, hoe ouders met elkaar in gesprek kunnen blijven en hoe ouders zich tegen kinderontvoering kunnen beschermen. Dit alles om de veiligheid en het geluk van kinderen te waarborgen.

In 2022 zijn er in totaal 265 tweedelijns preventie advieszaken geweest. Hier waren in totaal 382 kinderen bij betrokken. Verder ziet Centrum IKO in haar cijfers dat van de 265 waarin preventie advies is gegeven, slecht 3 zaken vooralsnog bij Centrum IKO zijn teruggekomen met dat er een daadwerkelijke internationale kinderontvoering had plaatsgevonden.

Preventie advieszaken

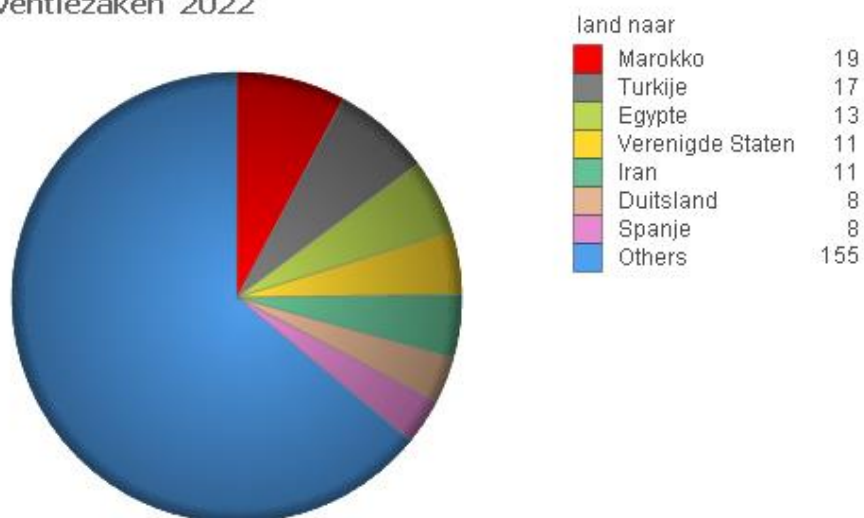

Hiernaast is te lezen dat in 150 zaken de moeder werd aangemerkt als potentieel ontvoerende ouder door de andere ouder. In 115 zaken werd de vader aangemerkt als potentieel ontvoerende ouder door de andere ouder.

In het volgende figuur is aangegeven naar welke landen in 2022 vanuit Nederland de meeste dreiging tot een internationale kinderontvoering werd ervaren. Net zoals in 2021 staan Marokko en Turkije bovenaan. Iran en Duitsland zijn nieuw in dit rijtje.

Landen waarnaar vanuit Nederland dreiging tot internationale kinderontvoering werd ervaren

Aantal preventiezaken 2022

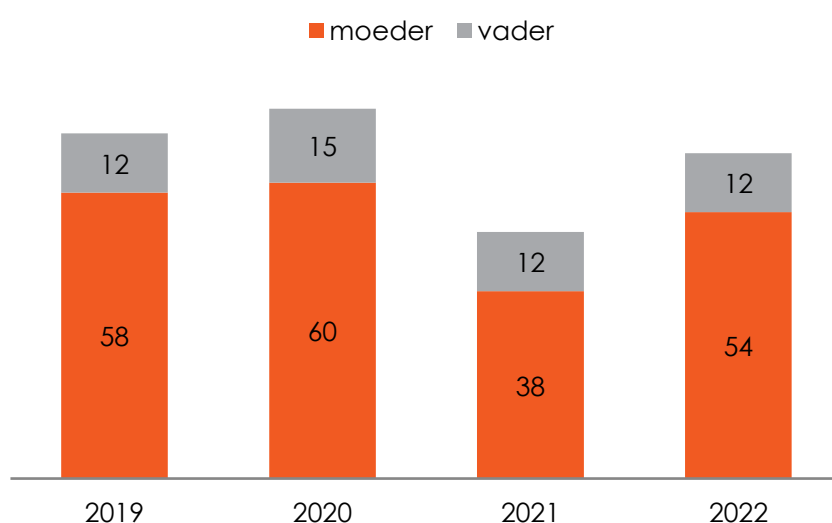

1.4 TOESTEMMING VERTREK ZAKEN

Ouders kunnen bij het Centrum IKO advies verkrijgen wanneer zij met hun minderjarige kinderen naar het buitenland willen verhuizen. Om te voorkomen dat ouders zich schuldig maken aan een internationale kinderontvoering, is het belangrijk dat zij op basis van de juiste informatie en goed advies handelen.

In 2022 zijn er 66 tweedelijns zaken geweest omtrent toestemming vertrek. Hier waren in totaal 92 kinderen bij betrokken.

Toestemming vertrekzaken

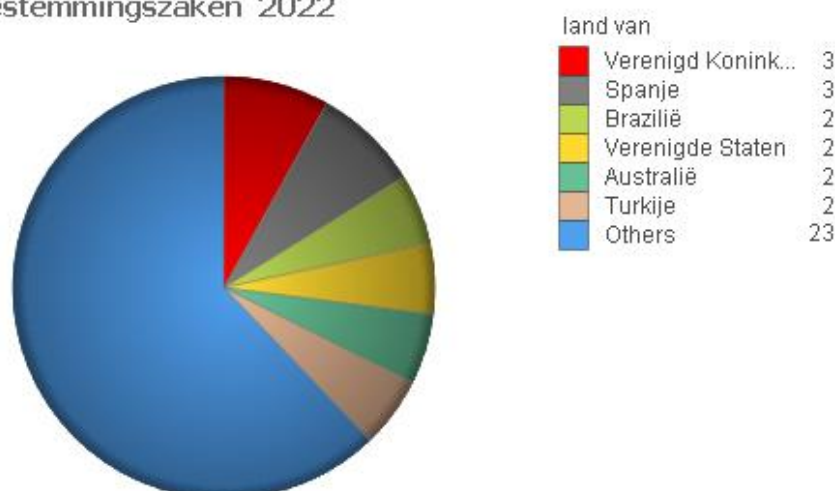

In 54 zaken wilde de moeder in een ander land gaan wonen met het kind. In 12 gevallen wilde de vader in een ander land gaan wonen met het kind.

In de figuren hierna staan de landen vanwaar men in 2022 naar Nederland wenste te verhuizen en waar men vanuit Nederland naartoe wenste te verhuizen.

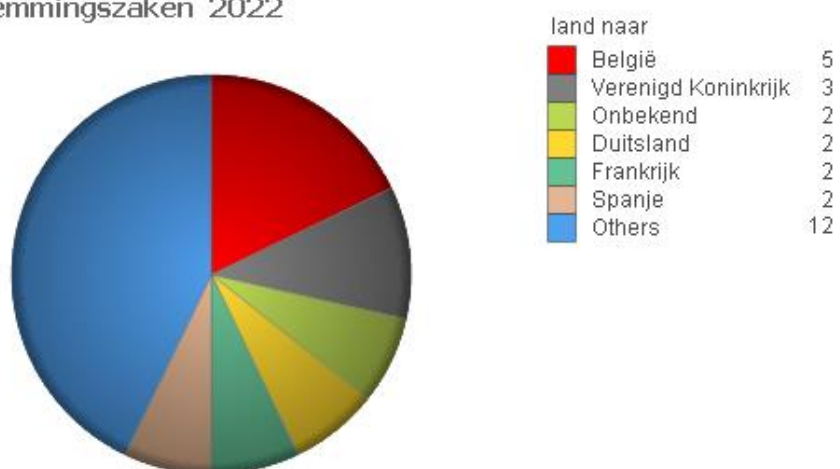
Landen vanwaar men wenst te verhuizen naar Nederland

Aantal toestemmingszaken 2022

Landen waarnaar men wenst te verhuizen vanuit Nederland

Aantal toestemmingszaken 2022

1.5 KINDERONTVOERINGSZAKEN

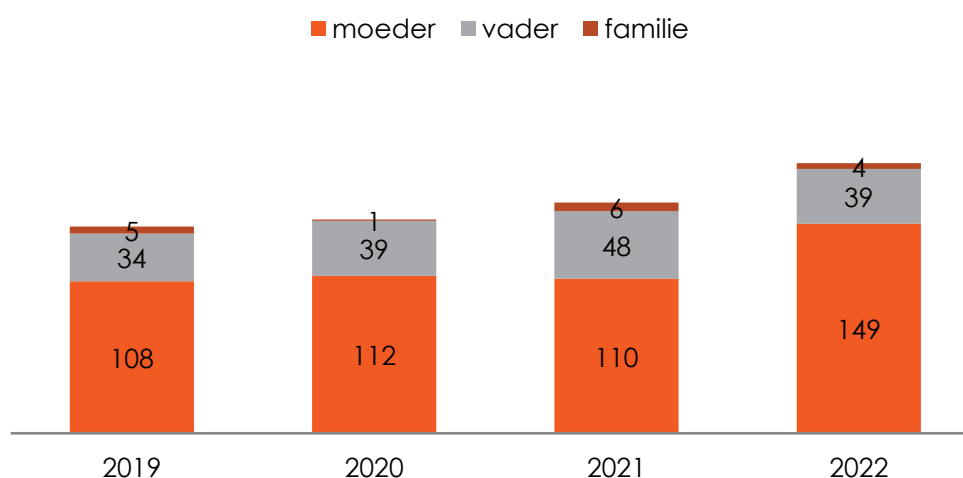
In 2022 zijn er 192 internationale kinderontvoeringszaken bij het Centrum IKO aangemeld. Hier waren in totaal 292 kinderen bij betrokken. Dit is een stijging ten opzichte van 2021, toen 164 zaken werden aangemeld waarbij 229 kinderen waren betrokken.

In 2022 gaat het dus om een toename van 63 kinderen die zijn betrokken in de bij het Centrum bekende kinderontvoeringen. Dit roept de vraag op of er een werkelijke toename is in het aantal ontvoerde kinderen of dat de toename veroorzaakt wordt doordat men zich steeds vaker voor advies en hulp in kinderontvoeringszaken meldt.

Het Centrum IKO is steeds beter vindbaar voor ouders, zoals blijkt uit het sterk toegenomen aantal contacten (toename van 23 %). Ten slotte heeft het Centrum IKO verschillende projecten ter preventie van internationale kinderontvoering uitgevoerd (zie Preventie Project Justitie). Deze projecten waren gericht op professionals, maar zouden ook indirect gezorgd kunnen hebben voor meer naamsbekendheid en doorverwijzingen.

Ook zou verklarend kunnen zijn dat er sprake is van aanhoudende globalisering van de maatschappij (meer huwelijken en relaties met een internationaal karakter), maar ook vestigen Nederlandse ouders zich makkelijker buiten Nederland). Ook zou er een inhaaleffect kunnen zijn ontstaan vanwege het vervallen van de reisrestricties van voorgaande jaren door Covid-19. Tenslotte constateert het Centrum IKO dat de hoeveelheid zaken met 17 % is gestegen terwijl het aantal betrokken kinderen is gestegen met 27 %. Hieruit zou geconcludeerd kunnen worden dat er per gezin meer kinderen zijn betrokken dan vorig jaar het geval was.

Internationale kinderontvoeringszaken

Uit bovenstaand figuur blijkt dat in 78% van de zaken de moeder de ontvoerende ouder was en in 20% was de vader de ontvoerende ouder. In 2% van de zaken was een familielid de ontvoerende persoon.

De leeftijdsverdeling van de betrokken kinderen was als volgt:

137 kinderen van 5 jaar of jonger

104 kinderen van 6 jaar tot en met 12 jaar

20 kinderen van 13 tot en met 15 jaar

12 kinderen van 16 jaar tot en met 17 jaar

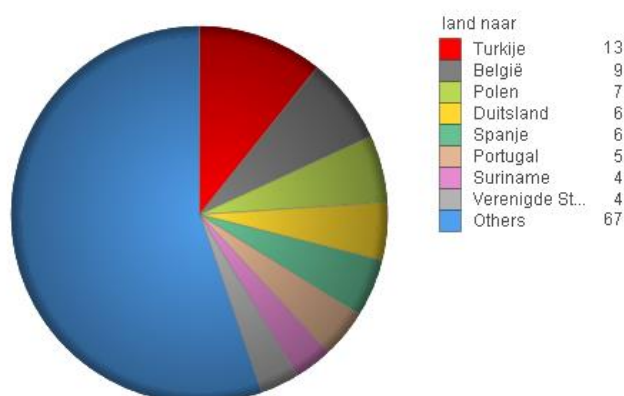
19 kinderen waarbij niet door de ouders is verteld welke leeftijd het kind heeft

Het betrof 136 ontvoeringen naar een Verdragsland en 56 ontvoeringen naar een niet-Verdragsland.

In de figuren hierna wordt aangegeven naar welke landen de kinderen vanuit Nederland het meest ontvoerd werden en vanuit welke landen de kinderen naar Nederland ontvoerd werden. Het is opvallend dat Egypte op plek 3 staat bij de landen waarnaar de meeste dreiging werd ervaren, maar niet voorkomt in de landen waarnaar de meeste kinderen werden ontvoerd.

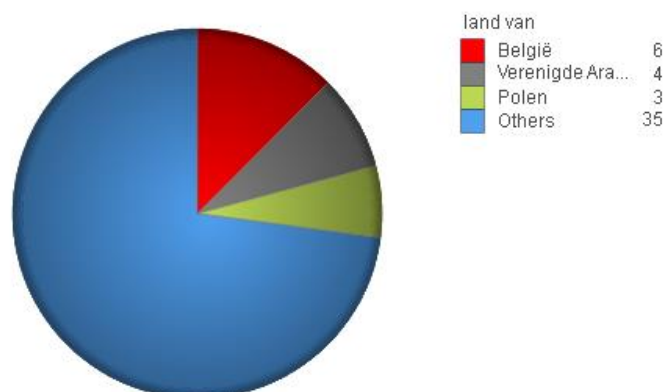
Landen waarnaar kinderen werden ontvoerd vanuit Nederland

Aantal kindontvoeringen naar het buitenland 2022

Landen waar vanuit kinderen werden ontvoerd naar Nederland

Aantal kindontvoeringen naar Nederland 2022

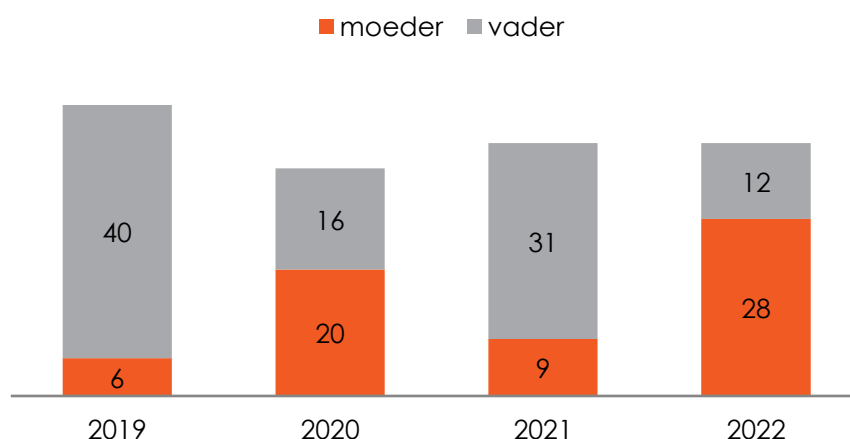

1.6 INTERNATIONALE ONGANGSZAKEN

Na een internationale verhuizing moeten de ouders, die beiden in een ander land wonen, goede afspraken maken over de omgang en het contact met hun kind(eren). Het Centrum IKO denkt hierin mee met ouders en geeft advies.

Er waren in 2022 in totaal 40 internationale omgangszaken. In 28 zaken woonde de moeder niet in hetzelfde land als het kind of de kinderen. In 12 zaken woonde de vader niet in hetzelfde land als het kind of de kinderen.

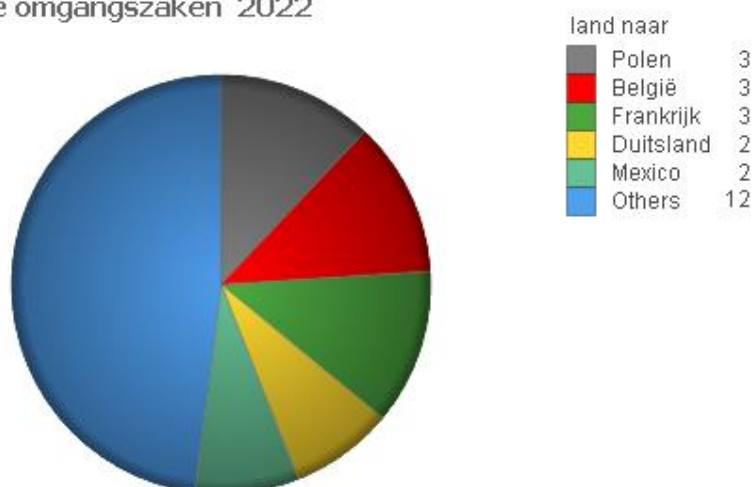
Internationale omgangszaken

In de figuren hierna zijn de landen te zien waar de ouder woont die omgang wenst met een kind dat in Nederland woont en de landen waar het kind woont met wie de in Nederland wonende ouder omgang wenst.

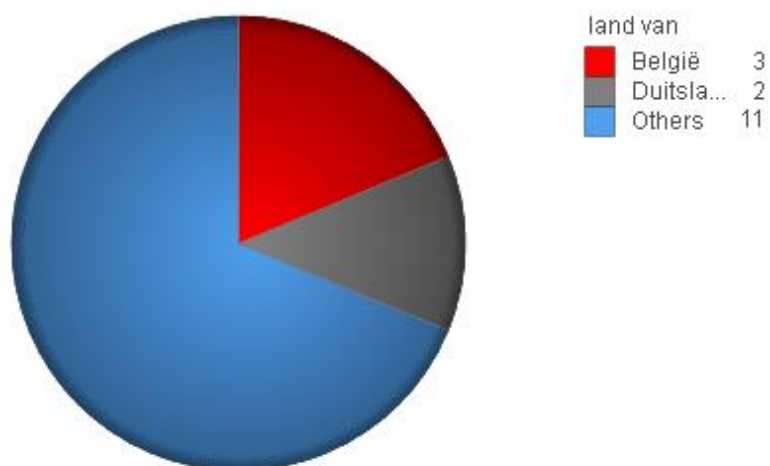
Landen waar de verzoekende ouder woont die omgang wenst met een kind dat in Nederland woont

Aantal internationale omgangszaken 2022

Landen waar het kind woont met wie de in Nederland wonende verzoekende ouder omgang wenst

Aantal internationale omgangszaken 2022

1.7 TOTAALOVERZICHT EERSTELIJNSZAKEN EN TWEEDELIJNSZAKEN

Hieronder staat een totaaloverzicht van de 5.533 eerstelijnszaken die het Centrum IKO in 2022 heeft geopend. Tevens een totaaloverzicht van de 630 tweedelijnszaken die het Centrum IKO in 2022 heeft geopend. In de 630 tweedelijnszaken waren 903 kinderen betrokken.

Eerstelijnszaken

Soort zaak	Aantal
	5533
Internationale kinderontvoering	121
Binnenlandse ontvoering/omgang	5
Ontvoering door familie	4
Preventie	107
Internationale Omgangsregeling	12
Toestemming voor vertrek	54
Toestemming voor vakantie	4851
Geen toestemming voor vakantie	211
Geoorloofde Overbrenging	12
Algemeen advies / Informatie	150
116000	6

Tweedelijnszaken

Soort zaak	Aantal
	630
Internationale kinderontvoering	188
Ontvoering binnen het koninkrijk Nederland	1
Binnenlandse ontvoering/omgang	12
Ontvoering door familie	4
Preventie*	265
Internationale omgangsregeling	40
Toestemming voor vertrek	66
Weerlegging van dreiging	4
Geen toestemming voor vakantie (complex)	14
Geoorloofde Overbrenging	10
Algemeen advies / Informatie	18
116000	11

*3 preventie zaken zijn uiteindelijk internationale kinderontvoeringszaken geworden

PERSONEEL EN ICT

Omdat het werk van de juristen van IKO complex en aan verandering onderhevig is, is inzet op deskundigheidsbevordering cruciaal. De medewerkers van het Centrum IKO hebben in 2022 daarom ook diverse trainingen gevolgd, zoals: een Mediation opleiding, een In-house training van Professor Ibili, een Symposium over Brussels II Bis/Ter verordening, Vfas symposium samengesteld gezin, SSR congres ouderverstoting, Brussels II ter congres, MCI Icare conferentie, Symposium 100 jaar Kinderrechter.

Met betrekking tot de personele kengetallen geldt dat in 2022 twee ervaren juristen zijn vertrokken (ivm een baan elders). Hiervoor zijn twee nieuwe medewerkers aangetrokken. Het inwerken van twee juristen in een kleine organisatie als het Centrum IKO dat bovendien te maken had met drie langdurig zieken en een flinke toename van het werk (23 % meer contacten), maakt dat dit een zware belasting vormde voor de organisatie. Door de gestegen prijzen en inflatie naast de bescheiden salarissen, is het uitdaging om het personeel te behouden voor IKO. Hiervoor wordt passende aandacht gevraagd bij het Ministerie van J&V.

Door de 2021 getroffen maatregel, waarbij het coördinatorschap van het Mediation Bureau een duo-baan is geworden, is de kwetsbaarheid in de bezetting van het Mediation bureau ten goede gekeerd.

In 2022 heeft het Centrum IKO twee stagiairs/werkstudenten gehad.

Bovendien wordt het Centrum IKO ondersteund door 7 zeer gewaardeerde vrijwillige regiomedewerkers, die ondersteunen in de diensten buiten kantoor tijd. Door hun inzet is Centrum IKO in staat om 24/7 bereikbaarheid te bieden. Er wordt aan gewerkt om in elke provincie een regiomedewerker te hebben en ook is verjonging nodig in verband met het toekomstige vertrek van oudere regiomedewerkers. De regiomedewerkers worden door Centrum IKO goed ingewerkt, opgeleid en permanent geschoold opdat zij hun advies op hoog niveau kunnen blijven geven.

Naast de bovengenoemde trainingen die de juristen van Centrum IKO hebben gevolgd, is er permanente aandacht voor kwaliteitsbewaking onder meer door collegiale intervisie en tweewekelijks jurisprudentieoverleg. Het is belangrijk dat de juristen up to date zijn en blijven van de laatste ontwikkelingen in het werkveld

Met betrekking tot de ICT geldt dat het zaak-registratiesysteem van Centrum IKO sterk is verouderd (dateert van oprichting). Dit heeft ertoe geleid dat het registratiesysteem regelmatig problemen geeft en in september 2022 zelfs tijdelijk is uitgevallen. Hiervoor is een tijdelijke oplossing gevonden. Gesprekken met diverse ICT-aanbieders hebben plaatsgevonden en in 2023 moet er een nieuw registratiesysteem komen wat de nodige kosten met zich mee zal brengen.

MEDIATION

Op 1 augustus 2022 is de Verordening Brussel II-bis vervangen door de Verordening Brussel II-ter. Eén van de wijzigingen betreft de toegenomen aandacht voor bemiddeling of andere alternatieve middelen in internationale kinderontvoering. Crossborder mediation speelt al meer dan 10 jaar een belangrijke rol in kinderontvoeringszaken in Nederland. Het Mediation Bureau heeft dan ook terecht een voorbeeldfunctie voor wat betreft het organiseren en faciliteren van crossborder mediations. Deze voorbeeldfunctie bleef niet onopgemerkt. In 2022 kreeg het Mediation Bureau de gelegenheid om met twee Europese delegaties, bestaande uit rechters, professoren van rechtenfaculteiten en leden van het Ministerie van Justitie uit Montenegro en Kroatië, kennis en ervaring te delen.

Niet alleen is crossborder mediation een unieke manier van conflictoplossing tussen ouders in geval van een internationale kinderontvoering (IKO-zaken), ook familierechtbanken, advocaten en ouders vinden steeds vaker de weg naar het Mediation Bureau als het om internationale familiezaken (NIKO-zaken) gaat. Het doel van mediation is dat ouders overeenstemming bereiken over de verblijfplaats van het kind en/of een omgangs-/vakantieregeling treffen. Ten opzichte van 2021 steeg het aantal verzoeken betreffende NIKO-zaken met 45 %. Deze zaken hebben een uitermate belangrijke preventieve functie. Als ouders goede afspraken maken, kan een kinderontvoering vermeden worden. NIKO-zaken worden niet gesubsidieerd door het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Verwacht wordt dat dit in de toekomst verandert, aangezien hiermee kinderontvoeringen voorkomen kunnen worden.

Het Mediation Bureau blijft voortdurend in gesprek met de mediators, die aangesloten zijn bij het Mediation Bureau, om te kijken waar verbeteringen mogelijk zijn, om 'best practices' met elkaar te delen d.m.v. intervisie, alsook de mediators van trainingen te voorzien. Deze gesprekken en trainingen vinden twee keer per jaar plaats tijdens de mediatorsbijeenkomsten. In 2022 vonden de mediatorsbijeenkomsten plaats in mei en in november.

De mediatorsbijeenkomst van mei 2022 stond in het teken van 'Intercultural Awareness'. De mediators werden tijdens een training meegenomen in het bewust worden van culturele aspecten en hoe deze te herkennen en te integreren in crossborder mediation.

Tijdens de mediatorsbijeenkomst van november 2022 waren de heer Kox en mevrouw Wieringa van het Ministerie van Justitie en Veiligheid te gast. Zij kregen de gelegenheid tot een open en leerzaam gesprek met de merkbaar bevlogen mediators. De mediators benadrukten dat, zelfs indien er geen spiegel-of vaststellingsovereenkomst wordt bereikt, het nut en de noodzaak van de crossborder mediation niet te onderschatten is. De mediation zorgt er namelijk voor dat ouders weer samen aan tafel zitten, in gesprek met elkaar gaan en hun rol als ouder weer opnemen. Ideeën en suggesties ter

verbetering van het proces van de crossborder mediation, werden tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de mediators uitgewisseld. Zo werd de cruciale rol van de procesvertegenwoordigers benadrukt, alsook het belang van het kindgesprek en tot welke inzichten dit bij ouders kan leiden. Het gesprek werd afgesloten met de conclusie dat, gezien de hoge escalatiegraad van het conflict tussen ouders, de huidige slagingspercentages van 38 % (in 2022) noemenswaardig hoog zijn.

Het Mediation Bureau merkt op dat er in 2022, in vergelijking met de jaren daarvoor, een daling is van het aantal effectief gestarte mediations ten opzichte van het aantal verzoeken. Daar het verschil tussen verzoeken en gestarte mediations voornamelijk betrekking heeft op IKO-zaken, is het Mediation Bureau samen met de Rechtbank Den Haag (BLIK) in gesprek gegaan. Het doel van deze bespreking was de discrepantie tussen het aantal verzoeken en de gestarte mediations te verkleinen.

Het werd een vruchtbaar gesprek waarin afgesproken werd dat zowel het BLIK als het Mediation Bureau het niet te onderschatten belang van een spiegelovereenkomst met ouders zal bespreken, indien een volledige overeenkomst niet mogelijk is. Een spiegelovereenkomst kan er namelijk voor zorgen dat lange en dure procedures in het land van de gewone verblijfplaats van het kind vermeden kunnen worden. Ook door het nog uitdrukkelijker informeren van ouders en advocaten over de voordelen van een crossborder mediation, zoals eigen regie, goedkoper, sneller en het komen tot meer duurzame afspraken, verwacht het Mediation Bureau dat meer verzoeken tot de effectieve start van een mediation zal leiden.

Toelichting op de cijfers 2022 (zie overzicht 2022)

In 2022 zijn er in totaal 55 verzoeken tot crossborder mediation ontvangen. Dat is een stijging van 13 % ten opzichte van het aantal aanvragen in 2021. Het betrof 35 verzoeken in een internationale kinderontvoeringszaak (IKO) en 20 verzoeken in overige zaken (NIKO). Van de 35 IKO-verzoeken tot crossborder mediation, zijn er 17 mediations gestart, waarvan er 3 na de intake niet vatbaar bleken voor mediation en 18 verzoeken niet tot de start van een mediation hebben geleid. Het Mediation Bureau heeft voor deze niet gestarte mediations, conform afspraak, een bijzondere curator geregeld voor de zaken waarin het kind ouder was dan drie jaar. Het mediation bureau heeft in 2022 17 keer een bijzondere curator geregeld.

Van de 20 NIKO-verzoeken, zijn er 16 mediations gestart. In 4 zaken werkten ouders niet mee aan het op kunnen starten van de crossborder mediation. Van de 16 mediations die van start gingen, bleek er 1 verzoek na de intake niet geschikt te zijn voor mediation.

De redenen waarom een mediation niet van start is gegaan zijn voornamelijk: ouders voelden zich in eerste instantie verplicht om deel te nemen aan crossborder mediation, ouders konden de factuur niet betalen, ouder verwachtte dat andere ouder de factuur voor hem/haar voldeed, ouder

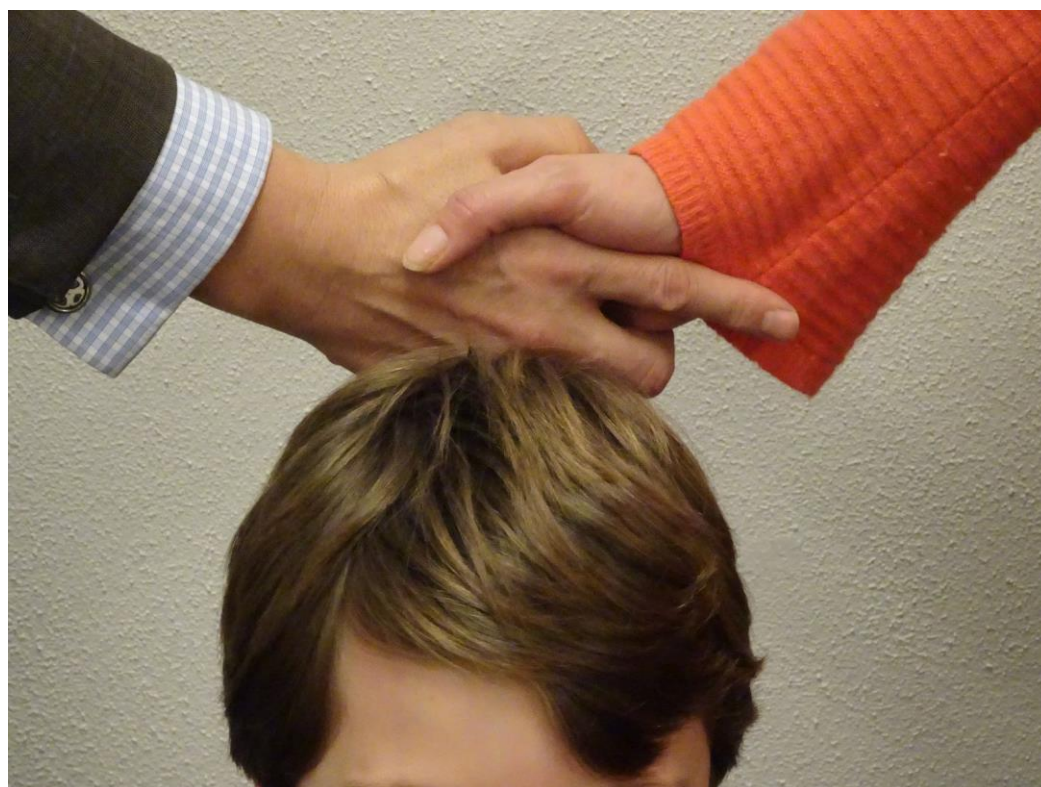
werkte niet mee met het aanleveren van de benodigde documenten en in het meest gunstige geval werd de teruggeleiding ingetrokken en/of hebben ouders onderling een oplossing gevonden zonder de hulp van een derde partij nodig te hebben.

Gezien de impact van het kindgesprek op de uitkomst van de mediation, is het positief dat de stem van 19 kinderen, vanaf de leeftijd van 3 jaar, is gehoord in 2022. Het ging om 6 kindgesprekken in het kader van IKO-zaken en 8 kindgesprekken in NIKO-zaken. In een aantal zaken was er sprake van meerdere kinderen per ouder (zie overzicht 2022).

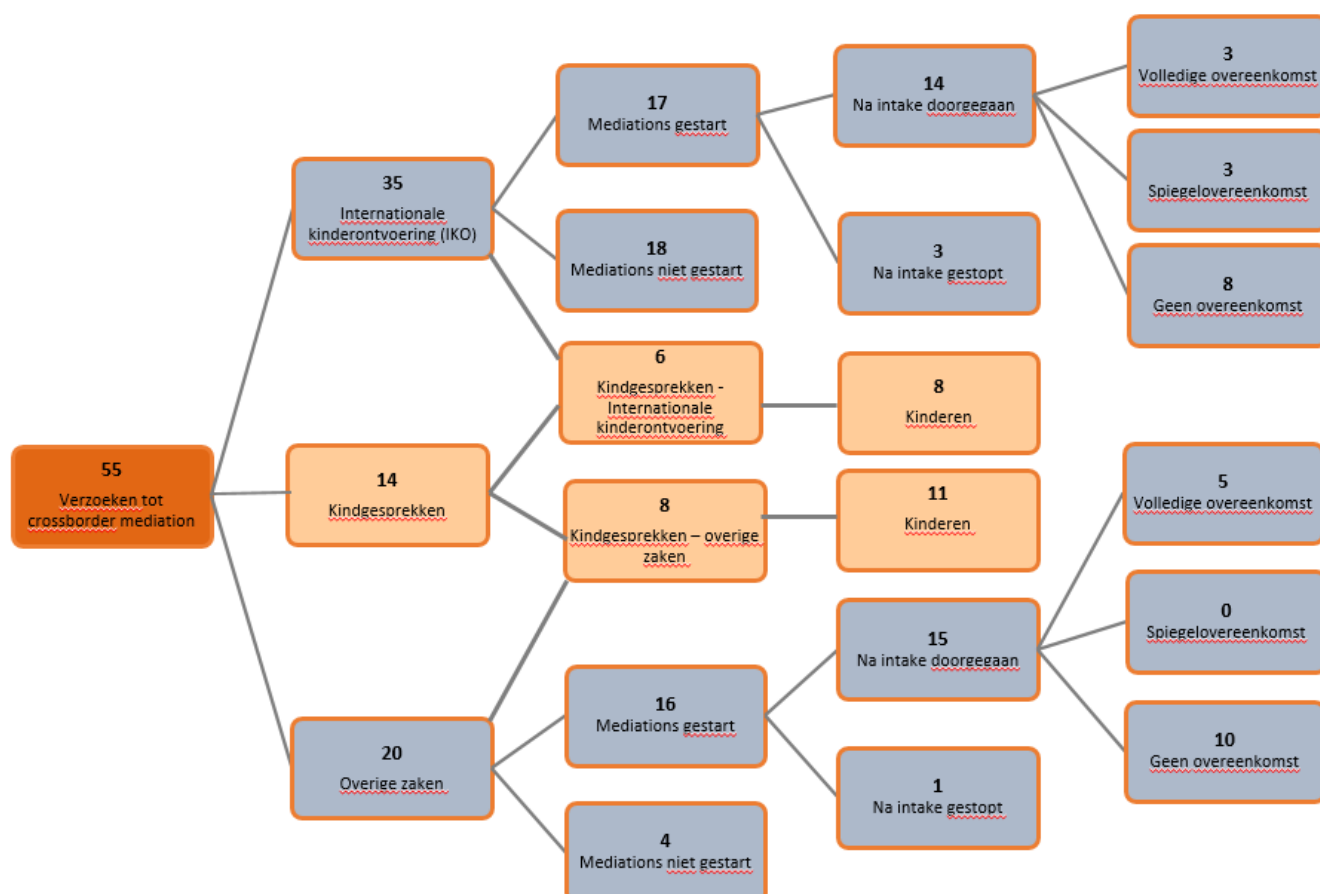
Van de 14 gestarte mediations in IKO-zaken, zijn er 8 mediations niet geslaagd en 6 mediations geslaagd met een volledige-dan wel een spiegelovereenkomst. Van de 15 gestarte mediations in NIKO-zaken, zijn er 10 mediations niet geslaagd en 5 mediations geslaagd met een volledige overeenkomst.

De redenen waarom ouders er niet in slagen om tot een overeenkomst te komen, hebben onder andere te maken met: te hoog opgelopen emoties welke ouders in de weg zitten om tot een oplossing te komen, het feit dat ouders diametraal tegenover elkaar staan, de invloed van familie en de beïnvloeding van de advocaten om de overeenkomst toch niet te ondertekenen en verder te procederen.

Met een slagingspercentage van 38 % in 2022 in hoog geëscaleerde vechtscheidingen is sprake van een waardevol meetbaar resultaat. Naast het meetbare resultaat geven ouders bovendien aan dat ook in niet geslaagde mediations sprake is van merkbare verbetering in de communicatie.

Overzicht cijfers 2022

Preventie Project Justitie

Het uitgangspunt dat ten grondslag ligt aan het preventieproject van het Centrum IKO is om de schade als gevolg van een (dreigende) kinderontvoering te beperken voor zowel het kind als de ouders, andere betrokkenen en de maatschappij.

Het gebrek aan kennis bij professionals belemmert tijdige interventie. Om de kennis bij professionals over de risico's bij een (dreigende) internationale kinderontvoering te vergroten en zo kinderontvoeringen zoveel mogelijk te voorkomen, heeft het Centrum IKO een trainingsmethode **ASSAA** ontwikkeld: **A**wareness, **S**ituaties, **S**ignalen, **A**nalyse, **A**ctie. Na het volgen van de training zijn de professionals bewust van wat een Internationale kinderontvoering is en wat de gevolgen daarvan voor een kind zijn. Ze begrijpen daarmee hoe belangrijk het is om een kinderontvoering te voorkomen. Ze leren situaties en signalen te herkennen en deze te analyseren. Vervolgens kunnen ze dan preventief ingrijpen.

In het kader van het PPJ-project heeft het Centrum IKO voor en in samenwerking met de 6 aangewezen doelgroepen de volgende maatwerk trainingsproducten gerealiseerd:

- Koninklijke Marechaussee
 - een e-learning ontwikkeld voor alle huidige en toekomstige grenswachters. Na het volgen van de training weet de grenswachter welke toetsing hij/ zij aan de grens moet toepassen. De volgende vragen moeten beantwoord worden als een minderjarige reist:
 - Wie heeft/hebben het gezag, heeft?
 - Hebben degene(n) met gezag toestemming voor de reis gegeven?
 - En kan dat aangetoond worden?
 Als alles in orde is, kan de reis doorgaan. Bij twijfel is verder onderzoek nodig.
- Raad voor de Kinderbescherming
 - een voorlichtingsfilm ontwikkeld voor alle raadsmedewerkers te raadplegen via het eigen intranet. Op het moment dat een raadsmedewerker te maken krijgt met een familieconflict met een internationale component kunnen ze zich in het onderwerp verdiepen om de situatie beter te kunnen inschatten.
- Politie
 - een voorlichtingsfilm ontwikkeld voor alle politiemedewerkers, die te raadplegen is op de interne kennispagina (Agora/Bluethema) via het eigen intranet. In de film voor de politie wordt aandacht besteed dat kinderontvoering niet alleen civielrechtelijk onrechtmatig is, maar ook een strafbaar feit oplevert en dat er,

zeker bij een dreiging, ook een rol voor de politie is. Per 1 februari is het Landelijk Expertisecentrum Persoonsvermissingen (LOEP) van start gegaan. Het onderwerp Internationale Kinderontvoering is ondergebracht bij dit team. Het Centrum IKO zal LOEP ondersteunen bij de uitbouw van de kennis en expertise waar naast de voorlichtingsfilm ook de baliekaart voor de politie deel van uit maakt.

- Rechterlijke macht
 - o In samenwerking met een rechter en een bijzonder curator/crossborder mediator geeft een medewerking van het Centrum IKO de cursus Familierecht: internationale kinderontvoering voor SSR.
 - o In samenwerking met SSR heeft het Centrum IKO een verdiepingscursus “Internationale Familieconflicten en gezag” ontwikkeld. Een interview met een medewerker van het Centrum IKO en een rechter onder begeleiding van een gespreksleider Prof. mr. drs. M.R. Bruning leidt de e-learning in.

- Jeugdzorg

Sinds de zorg voor jeugd niet meer via Jeugdzorg landelijk is geregeld, maar regionaal en dus meer versnipperd was het een uitdaging om de juiste partijen aan tafel te krijgen om jeugdprofessionals te kunnen voorzien van informatie om internationale kinderontvoering te voorkomen door het geven van preventie advies. Voor PPJ Jeugdzorg zijn er gesprekken geweest met Jeugdzorg Nederland, SKJ Jeugd, het Nederlands JeugdInstituut, SterkHuis, Expect Jeugd Expertisecentrum Partners voor Jeugd en de Rading. Om medewerkers van jeugdzorg te kunnen bereiken met voorlichting over het voorkomen van een internationale kinderontvoering is gekozen voor medewerking aan een boek en het maken van twee podcasts.

 - o Een medewerker van het Centrum heeft een hoofdstuk over kinderontvoering geschreven in een boek voor de jeugdzorgprofessional:

[Juridische kenniswijzer voor de jeugd\(hulp\)professional, onder redactie van mr. dr. Veronica Smits en mr. Renée Heerkens, februari 2023](#)
[HOOFDSTUK 14 INTERNATIONALE KINDERONTVOERING, Suzanne Labadie](#)

Dit boek met voorwoord van Margrite Kalverboer (de Kinderombudsman) is gepresenteerd op 02 februari 2023 in Den Haag. Het boek beoogt bij te dragen aan het versterken van de juridische kennis van de jeugd(hulp)professional. Centrum IKO geeft met dit hoofdstuk op een begrijpelijke wijze en zijn voorzien van voorbeelden inzicht in de vaak complexe juridische kanten van het internationaal familierecht.

- o Voor jeugdzorg zijn samen een jeugdbeschermer en een bijzonder curator twee podcasts gemaakt, een met algemene

informatie over iko en een speciaal gericht op de jeugdzorgprofessional. Deze podcast worden nog gepubliceerd.

- Onderwijs
 - o Een voorlichtingsfilm voor het onderwijs is nog niet afgerond i.v.m. langdurige ziekte van de medewerker die dit deel van het project voor haar rekening had genomen.
 - o Voor scholen zijn in opdracht van het Centrum twee vlogs door twee jongeren gemaakt, een voor het primair onderwijs en een voor het voortgezet onderwijs.

<p>Centrum Internationale Kinderontvoering presenteert In samenwerking met:</p> <p>Raad voor de Kinderbescherming Ministerie van Justitie en Veiligheid</p>	<p>In opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid</p> <p>Internationale kinderovertvoering</p> <p>E-learning</p>	<p>EEN PRAKTISCH INSLAGBOEK</p> <p>JURIDISCHE KENNISWIJZER VOOR DE JEUGD(HULP) PROFESSIONAL</p> <p>Redactie: M. O. Verbeek, B. J. van der Meulen, M. J. van der Meulen</p> <p>Jeugdrecht</p>
<p>RvdK</p>	<p>Koninklijke Marechaussee</p>	<p>Jeugdzorg</p>
<p>Deze voorlichtingsfilm</p> <p>INTERNATIONALE KINDERONTVOERING</p> <p>is tot stand gekomen uit een samenwerking tussen</p> <p>Centrum Internationale Kinderontvoering</p> <p>POLITIE</p> <p>In opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.</p> <p>Voor meer informatie: www.kinderontvoering.org</p>	<p>INTERVIEW</p> <p>SSR magische 2022-01</p> <p>Bijna dagelijks kinderovertvoeringen naar buitenland</p>	<p>Roos & Faruk vloggen over kinderovertvoering</p>
<p>Politie</p>	<p>Rechterlijke Macht</p>	<p>Onderwijs</p>
	<p>Toestemmingsformulier voor reizen naar een ander land naar het buitenland</p> <p>De toestemming dient afgevoerd te worden door een (andere) autoriteit van het buitenland, met uitzondering van de Nederlandse autoriteit van het buitenland, die de toestemming kan verstrekken, maar wordt niet als een andere autoriteit beschouwd.</p> <p>Naam van de kinderovertvoering: _____</p> <p>Land van herkomst: _____</p> <p>Land van bestemming: _____</p> <p>Naam van de kinderovertvoering: _____</p> <p>Land van herkomst: _____</p> <p>Land van bestemming: _____</p> <p>Naam van de kinderovertvoering: _____</p> <p>Land van herkomst: _____</p> <p>Land van bestemming: _____</p>	<p>15 december 2022 te Den Haag</p> <p>Symposium Internationale kinderovertvoering</p> <p>Actuele ontwikkelingen</p> <p>Deelname aan het symposium is gratis. De kosten van de reis en accommodatie zijn voor de deelnemers zelf. De kosten van de reis en accommodatie zijn voor de deelnemers zelf.</p> <p>Deelname aan het symposium is gratis. De kosten van de reis en accommodatie zijn voor de deelnemers zelf.</p> <p>Deelname aan het symposium is gratis. De kosten van de reis en accommodatie zijn voor de deelnemers zelf.</p>
<p>Vakantiebeurs</p>	<p>Toestemmingsformulier</p>	<p>Symposium</p>

Algemene voorlichting

- Voor professionals
 - Symposium Internationale Kinderontvoering
In samenwerking met EduLaw vond op 15 december 2022 het symposium Internationale Kinderontvoering in Den Haag plaats. Deskundigen uit de rechterlijke macht, advocatuur en de wetenschap hebben voordrachten gehouden. Een medewerker van het Centrum IKO heeft gesproken over preventie. Professionals kregen 6 PO NOvA, 6 PE MfN punten voor deelname aan het symposium.
 - Verder zijn de volgende trainingen in het kader van preventie gegeven:
 - 31/3/2022: Presentatie gegeven bij adviseurs IRC (Internationaal Rechtshulp Centrum) Politie
 - 1/4/2022: Presentatie gegeven bij politie Gouda.
 - 15/06/2022: Training professionals to recognise the threat of IPAC voor Missing Children Europe (MCE)
 - 20/06/2022 en 22/06/2022: voorlichting juridisch loket
 - 09/2022 Missing Children Europe (MCE) iCare Final Conference: Judicial Cooperation and Family Mediation in International Child Abductions te Brussel, voordracht over preventie
 - Samen met D.I.A.L., de vereniging van kinderontvoeringsadvocaten zijn twee advocatenbijeenkomsten georganiseerd. Op 30 maart was er aandacht voor kindvriendelijke uitspraken en de informele rechtsingang. Op 7 juli was de jaarlijkse jurisprudentiebijeenkomst.
- Voor het grote publiek
 - Vakantiebeurs
Van 12 tot en met 15 januari 2023 heeft het Centrum IKO wederom samen met Buitenlandse Zaken, de Douane en GGD Reis vaccinaties onder de overheidskoepel “Wijs op reis” meegewerkt aan de Vakantiebeurs. 65.000 personen hebben de beurs bezocht. Opvallend is, dat veel ouders niet goed op de hoogte zijn dat zij aan de grens de toestemming voor de reis met een minderjarige moeten aantonen. Dit maakt het noodzakelijk om de publiekscampagne voort te zetten om zoveel mogelijk mensen te kunnen bereiken, zodat reizigers goed voorbereid met de juiste formulieren en documenten op reis kunnen gaan.
 - Toestemmingsformulier
Het toestemmingsformulier voor het reizen met minderjarigen is een hulpmiddel om de grenspassage te versoepelen. Om te reizen met minderjarigen is toestemming van de achterblijvers met gezag verplicht. Het toestemmingsformulier is bedoeld om internationale kinderontvoeringen te voorkomen. In een

werkgroep met medewerkers van het Centrum IKO, de KMar, de Centrale autoriteit IKA en het Ministerie van Justitie & Veiligheid wordt gewerkt aan het cliëntvriendelijker en fraudebestendiger maken van het formulier. Het huidige formulier is in opmaak en taal verbeterd. Een vak voor het burgerservicenummer (BSN) van het kind is op verzoek van de KMar toegevoegd, zodat de gezagsmodule gebruikt kan worden bij de controle aan de grens. Daardoor wordt de gezagspositie snel inzichtelijk en verloopt het grensproces sneller. Verder kijkt de werkgroep naar de mogelijkheid van de invoer van een gedigitaliseerd toestemmingsformulier. De werkgroep onderzoekt of een koppeling met DigiD waardoor gezag en toestemming digitaal aantoonbaar wordt in de nabije toekomst mogelijk is. Om het proces verder te stroomlijnen zal het digitale stappenplan van het Centrum IKO voor aanvullende documenten aangepast moeten worden. Met deze ontwikkelingen is een efficiënter, cliëntvriendelijker en fraudebestendiger grensproces mogelijk en kan internationale kinderontvoering doelmatiger voorkomen worden.

- o Mede-ouderbijeenkomst; 'Rouwen om een kind dat niet overleden is'

Op verzoek van achterblijvende ouders, na een internationale kinderontvoering, is een mede-ouder bijeenkomst georganiseerd op 29 juni 2022 in Hilversum. Hierbij waren 39 achterblijvende mede-ouders aanwezig en twee gedragswetenschappelijke sprekers Kita Bronda (over trauma) en Anneke van Teijlingen (over contactherstel). De avond was mede georganiseerd door een commissie bestaande uit een aantal mede-ouders. Het was een emotioneel beladen avond, waar gevoelens gedragen en gedeeld konden worden als juridische ondersteuning niet meer helpt om tot een oplossing te komen om kinderen terug te krijgen. Ouders benoemden deze avond als waardevol en spraken hun wens uit voor herhaling. Een uitspraak die bij blijft na deze bijeenkomst is dat het voor achterblijvende ouders is als 'rouwen om een kind wat niet overleden is.'